

Oven avauksia – Eriyislapsiperheiden ajatuksia ja kokemuksia saavutettavuudesta.

Perheet keskiöön –kohtaamispaikkaverkoston tapaaminen
14.1.2025

Mukana muutoksissa -hanke:
Kirsti Kostamo-Kleemola, hankekoordinaattori, Vamlas sr &
Anu Hämäläinen, aluekoordinaattori, TATU ry

Mukana muutoksissa –hanke

Vamlasin ja TATU ry:n yhteistyössä koordinoima vaikuttamis- ja kehittämishanke (STEÄ 2023–2024). Hankekoordinaattori Vamlas sr ja aluekoordinaattori TATU ry

Yhteistyökumppanit:

- Vantaan kaupunki
- Pohjois-Savon hyvinvointialue
- Valtakunnallinen lasten ja nuorten kuntoutus VLK ry
- Näkövammaiset lapset ry, Synskadade barn rf
- Leijonaemot ry
- Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry

Yhteistyötä myös muiden toimijoiden, kuten oppilaitosten, järjestöjen, kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa Vantaa-Keravan ja Pohjois-Savon alueella.

Yhteistyö Perheet keskiöön! –toiminnassa ja Kaikkien perheiden paikka –työkalun uudistamisessa.

Mitä on esteettömyys ja saavutettavuus?

Esteettömyyttä ja saavutettavuutta käytetään usein sanaparina.

- **Esteettömyydellä** tarkoitetaan lähinnä fyysistä ympäristöä, kuten rakennuksia, ulkoalueita ja julkisia liikennevälineitä.
- **Saavutettavuudella** tarkoitetaan "aineetonta" ympäristöä, kuten tietoa, verkkosivuja, palveluja ja asenteita.

Esteettömyys ja saavutettavuus merkitsevät kaikkien sellaisten esteiden poistamista, jotka vaikuttavat esimerkiksi vammaisten ihmisten mahdollisuuksiin osallistua yhteiskuntaan sen täysivaltaisina jäseninä.

Esteettömyys ja saavutettavuus voidaan nähdä **fyysisenä, sosiaalisena, tiedollisena** ja **viestinnällisenä**, sekä **taloudellisena**.

Avaanko oven, uskallanko, olenko tervetullut?

Haluaisin mennä, mutta minulla ei ole tietoa. En saanut ohjausta.

Olemmeko aidosti tervetulleita?

Epävarmuus, sopiiko tämä meille?

Perheiden ääni ja asiantuntijuus yhteiskehittämisessä

Eriyslapsiperheet asiantuntijoina hankkeen työpajoissa

- Eriyslasterien vanhempien vertaisryhmä (3 tapaamista). Avoimen kohtaamispaikan tila.
- Taidekaruselli-työpajat Lastenkulttuurikeskus Pyykkitupa (4 työpajaa)
- Kaikkien lasten aistisatuhetket Tikkurilan kirjasto (2 tapahtumaa palautekysely)
Varhaiskasvatuksen aistisatuhetket Martinlaakson Kirjasto (2 tapahtumaa)
- Lisäksi Taidekaruselli-työpajaan osallistuneen perheen syventävä haastattelu ja opinnäyteyhteistyö Laurean kanssa.

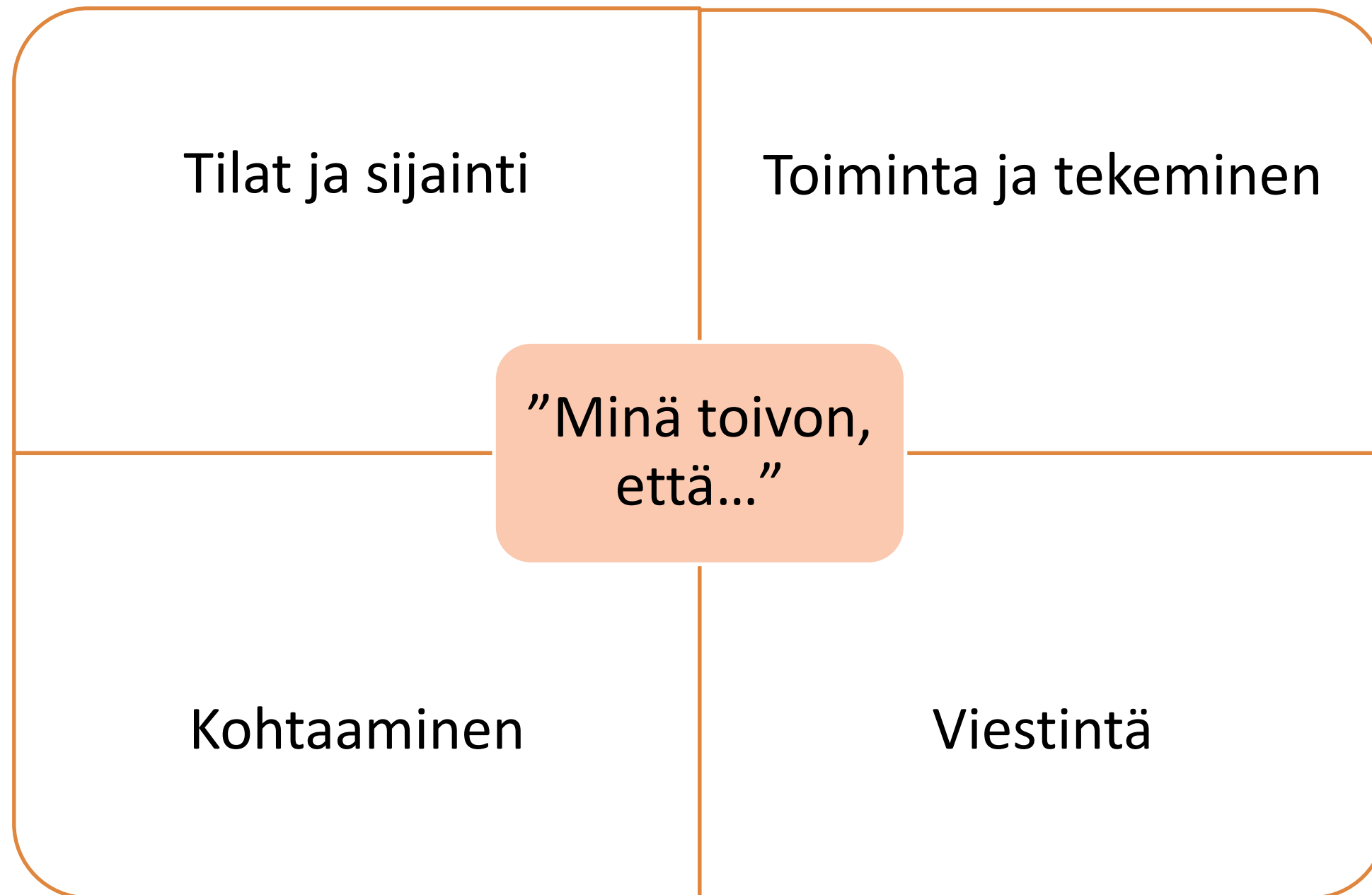
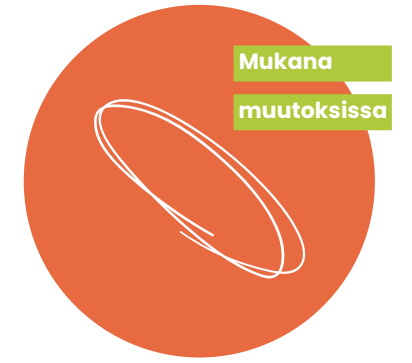
Toiveita palveluiden saavutettavuuteen

Avoimet perhekeskusten kohtaamispaikat
(perheentalot, perheiden kohtaamispaikat jne)

Lastenkulttuurikeskukset

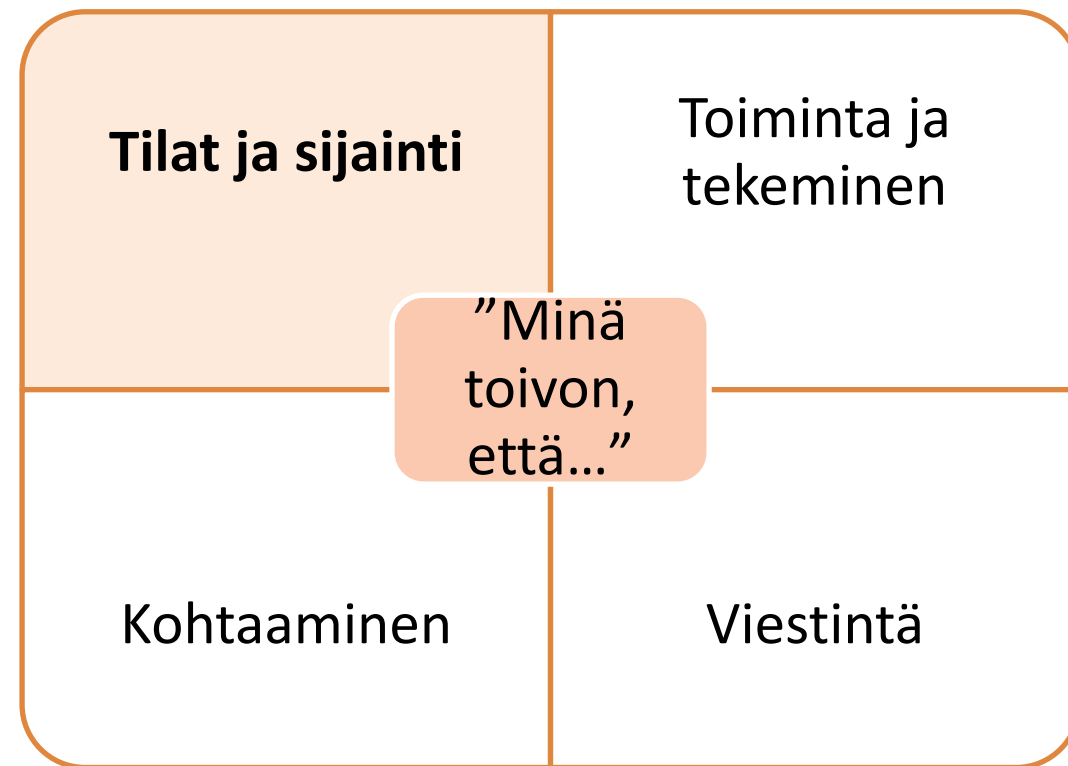
Muut perheille avoimet matalan kynnyksen kohtaamispaikat
(kirjastot, vapaa-aikatoimen tapahtumat, jne)

Erityislapsiperheiden toiveita tiloille, tapahtumille ja ammattilaisille, jotta osallistuminen olisi helpompaa

Esityksessä keskeisiä
poimintoja avointen
kohtaamispaikkojen
näkökulmasta

Avoimet kohtaamispaikat ja perheiden näkökulmia:

Hiljaisempia hetkiä, esimerkiksi toiminnassa ei soiteta musiikkia tiettyinä aikoina.

Sopimus tuoksuttomuudesta.

Tilat olisi esteettömät, että kaikki pääsee.
Aistit otetaan huomioon, herkkyys.
Tilassa olisi pukeutumissermi / keskittymissermi.

Auton saa parkkiin ja kävelymatka ei ole pitkä.
Tasainen ympäristö

Sijainti on hyvä, tulemme bussilla jos tulemme metsän kautta on vähän pidempi matka. Matkalla on kiva katsoa lintuja ja puita, paikka on hyvä erityislapsille, paikka on esteetön.

Tultiin tapahtumaan pienellä taksilla, jätettiin lapsen pyörätuoli kotiin, koska tilataksien saaminen välillä haasteellista. Tilojen on hyvä olla esteettömät, mutta jos eivät ole, ei se ole aina este toimia.

→ On tärkeää kuvata tilojen esteettömyys ja myös esteellisyys, sekä se miten tilassa on saatavilla apua.

Avoimet kohtaamispaikat ja perheiden näkökulmia:

Ohjaajalla on perustietoa erityisyydestä ja ymmärrystä piilossa oleviin haasteisiin.

Autat toiminnassa tarvittaessa. Jos haahuilen (en tiedä mitä tehdä, ihmettelen) tulet ohjaamaan meitä.

Tilasta olisi porrastettu poistuminen, omaan tahtiin, ruuhkan välttämiseksi. Tieto että tilasta voi poistua. (ohjattu toiminta)

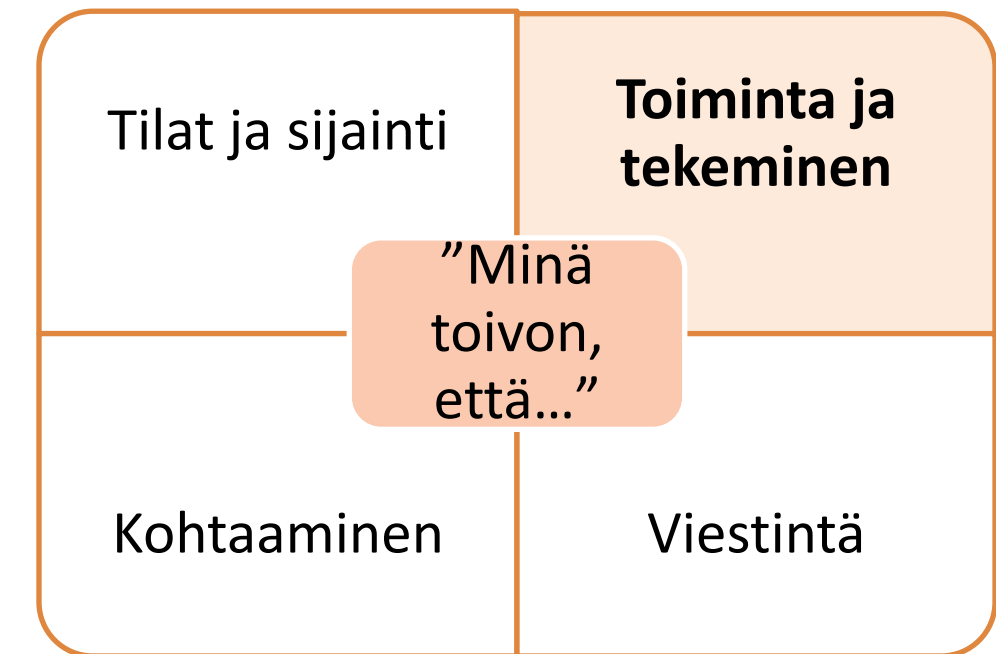
Toimintaa ja tekemistä tauotetaan. Välillä voisi leikkiä (ohjattu toiminta).

Välineet on huomioitu erityisille. Perusapuvälineitä on saatavilla (aistivälineet ja motorisen toiminnan apuvälineet).

Tarpeeksi ohjaavia aikuisia ja sopivan kokoinen ryhmä.

Tulisimme mielellään jos se on kohdennettu erityislapsiperheille, ettei ryhmä olisi liian suuri.

Lapsi tykkää piirtää ja jos hän voi valita, hän aina valitsee piirtämisen, siksi tulimme tänne. Tiesimme mihin tulemme siksi valitsimme tämän kun tiesimme että täällä ei ole melua.

Avoim实施 ja kohdennettu toiminta ovat molemmat tarpeellisia. Myös liikkuminen näiden välillä.

Avoimet kohtaamispaikat ja perheiden näkökulmia:

Asenne-esteettömyydessä suhtaudutaan erilaisuuteen avoimesti ja ymmärtäen. Erilaisuus hyväksytään ja sitä halutaan ymmärtää.

Kaikki toivotetaan tervetulleeksi!

Kohtaat meidät avoimesti.

Kohtaat lapsen sellaisena kuin hän on – ei aikuisen kautta.

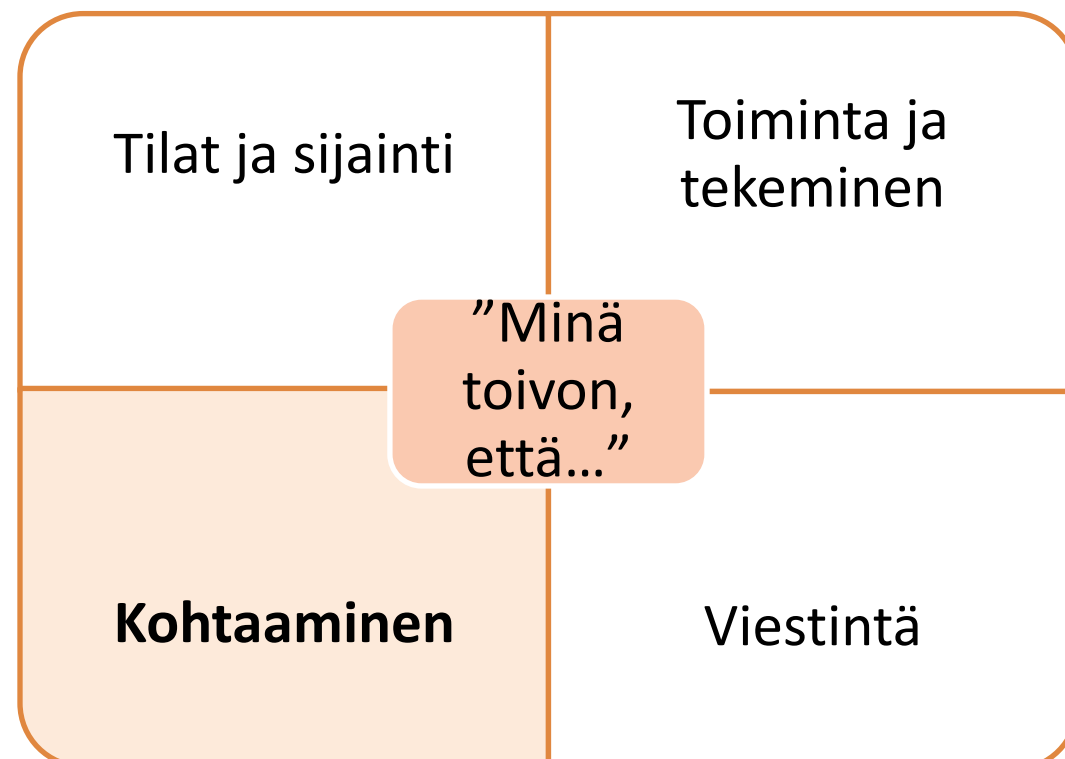
Olet ystävällinen ja kärsivällinen lapsen kanssa, odota ja anna aikaa.

Lapseni saa olla oma itsensä, älä aseta häntä muottiin.

Toivon, että hankalissa tilanteissa tuet. Esimerkiksi jos lapseni intoilee, tue lasta ja innostu mukana. Älä hyssyttele tai ole niin kuin et huomaisi.

Lapset saavat touhuta omiaan ja osallistua oman mielenkiinnon mukaan. Ei rajoiteta turhaan.

Hyvä ja kannustava tunnelma, kukaan ei katso millainen olet, saa olla sellainen kuin on.

Avoimet kohtaamispaikat ja perheiden näkökulmia:

Saan hyvän tiedon ja kuvaukset toiminnasta, tai saan sen pyynnöstä, jotta voimme valmistautua.

Kerrotaan kuvin ja videoin toiminnasta ja siitä mitä saavutettavuus on konkreettisesti.

Ohjaaja puhuu ja kommunikoi selkeästi lapselle sopivaa pilkottua puhetta.

Varmistat, että lapseni ymmärtää.

Tarjolla on kuvatuki.

Ohjaaja tukiviittoo.

Kerrot selkeästi, että apua saa pyytää.

Enemmän markkinointia ja ohjausta.

Viestintää vammaispalvelun, koulun, neuvolan kautta.

Toivon muistutusviestiä (toiminta, jossa ilmoittautuminen).

Tiedon saaminen ja mahdollisuus ennakoida, sekä valmistautua vähentää stressiä, vanhempien ja lasten. Tukee uskallusta ja "kynnyksen ylittämistä".

Avoimet kohtaamispaikat ja perheiden näkökulmia:

Lapset toivoivat:

Ystäviä, askartelua, leikkiä,
piirtämistä, musiikkia, tanssia, elokuvia ja
satuja eläimistä.

Vanhemmat kuvasivat lasten
kokemusta:

"Yleensä on kiire lähteä tilasta, nyt
olisivat viihtyneet vaikka kuinka
pitkään."

Positiivisen kokemuksen jälkeen
perheet ovat löytäneet myös muihin
avoimiin tapahtumiin ja tulleet
mukaan uusiin työpajoihin.

Lapsen kokemus Taidekarusellista ____ . ____ . 2024

Auta lasta kertomaan oma mielipide:

Taidetyöpajassa oli

Haluan tulla taidetyöpajaan uudestaan

Minä toivon, että taidetyöpajassa olisi tekemisenä:

elokuva

tanssia

askartelu

Muu, mikä? _____

Piirrä ja kerro lisää!

Saavutettavuuden edistäminen ja oven avaukset sinun arjessa?

Vastaa kysymykseen chatissa ja kerro perheille:

”Miten minä voin omassa työssäni ja arjessani vastata erityislapsiperheiden toiveisiin ja tarpeisiin?”

Minä ....

Kiitos

Kirsti Kostamo-Kleemola

Hankekoordinaattori

050 471 4169

kirsti.kostamo-kleemola@vamlas.fi

Anu Hämäläinen

Aluekoordinaattori/järjestösuunnittelija

044 4915 567

anu.hamalainen@tatury.fi

